

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

<i>Гоголева Олена Миколаївна, Бочков Павло Миколайович</i> АНАЛІЗ СПРИЙНЯТТЯ СУЧАСНОЮ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	964
<i>Заверзаєв Валерій Володимирович, Адеєва Ольга Вікторівна</i> ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ТА ЗНЯТТЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	966
<i>Чертов Іван Іванович, Ганчар Іван Лазарович</i> НАРОДЖЕНІ В УКРАЇНІ, УНІКАЛЬНІ БОЙОВІ МИСТЕЦТВА	967

СЕКЦІЯ 29. ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК У ЗАКЛАДАХ ВИШОЇ ОСВІТИ

<i>Іванійчук Таїсія Юріївна, Нерубацька Лариса Миколаївна</i> СЕРВІСИ ВІДКРИТИХ СИСТЕМ ІНСТИТУЦІЙНИХ РЕПОЗИТАРІВ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УНІВЕРСИТЕТУ	970
<i>Дремлюга Ольга Олексіївна, Опольська Тамара Іванівна</i> ПРОГРАМНІ СЕРВІСИ ПЕРЕВІРКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ НА НАЯВНІСТЬ ПЛАГІАТУ: ДЕТЕКТОРИ КОНТЕНТУ ШІ	972
<i>Макуха Світлана Миколаївна</i> ВПЛИВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ	974
<i>Петренко Олена Сергіївна, Фоміна Світлана Олегівна</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КОРИСТУВАЧАСТУВАЧІВ, ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ	976
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	979

контент, створений ШІ, а й конкретний тип ШІ. Детектори ШІ повинні постійно оновлюватися, щоб формувати точні результати та протистояти постійному вдосконаленню генераторів ШІ. Сьогодні поряд з генераторами ШІ та детекторами ШІ з'явилися гуманізатори ШІ, які спеціально розроблені для «олюднення» тексту, згенерованого ШІ.

Отже, нині роль бібліотеки істотно змінюється, що зумовлює вирішення нею нових завдань та освоєння новітніх практик. Реальність генерує нові виклики сьогодення та майбутнього і вимагає прийняття нової стратегії розвитку наукової бібліотеки, яка має враховувати у своїй діяльності нові інформаційні технології.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсінг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ. *Інформаційні технології в освіті*. 2011. Вип. 10. С. 8–23.

2. York A. 10 Best AI Detection Tools & Checkers in 2024. URL: <https://clickup.com/blog/ai-detection-tools/#0-what-is-ai-detection-software>.

Ключові слова: наукова бібліотека, наукова діяльність бібліотеки, стратегія наукової бібліотеки, детектор ШІ, штучний інтелект, інформаційно-комунікативні технології.

Keywords: scientific library, scientific activity of the library, strategy of the scientific library, AI detector, Artificial Intelligence, Information and communication technologies.

Макуха Світлана Миколаївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач відділу абонементів наукової бібліотеки*

ВПЛИВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

Художня література – це вид мистецтва, що є одним із важливіших засобів пізнання людини. «Саме література розвиває свідомість людини, її почуття, волю, психіку, формує людський характер – отже, створює особистість» [1].

У сучасному швидко мінливому світі особистісний розвиток став важливим аспектом життя людей. Однією з найбільш значущих переваг художньої літератури є її здатність сприяти самоаналізу та особистісному зростанню. Читачі, спостерігаючи за персонажами, які стикаються з різними проблемами та дилемами, часто знаходять паралелі зі своїм власним життям. Такі роздуми спонукають людину переглянути свої переконання, цінності та поведінку, що призводить до глибшого самоаналізу та самоаналізу. Співпереживаючи шляхи зростання та трансформації вигаданих персонажів, читачі надихаються на те, щоб стати на свій власний шлях самовдосконалення та розвитку. Тому, робота по залученню молоді до читання є дуже важливою. Читання художньої літератури дає змогу молодим людям зануритися в життя, досвід та емоції різних персонажів. Таке занурення сприяє розвитку емоційного інтелекту та емпатії, оскільки читачі вчаться розуміти та ставитися до різних точок зору. Співпереживаючи вигаданим персонажам, молоді люди глибше розуміють людські емоції та поведінку, що сприяє поліпшенню міжособистісних стосунків і навичок спілкування в реальному житті. Участь у вигаданих оповіданнях стимулює мозок і сприяє когнітивному зростанню. Уявні світи, складні сюжети і розвиток персонажів, що зустрічаються в художній літературі, змушують читачів критично мислити, аналізувати ситуації та встановлювати зв'язки. Така когнітивна стимуляція зміцнює нейронні шляхи та розвиває здібності до розв'язання проблем. Крім того, знайомство з різноманітними сюжетними лініями стимулює творчий потенціал і

сприяє розвитку інноваційного мислення, оскільки люди надихаються на пошук нових ідей і можливостей, які виходять за межі їхньої безпосередньої реальності.

У художніх творах часто розглядаються складні моральні та етичні дилеми, що спонукає читачів до розгляду різних точок зору та етичних рамок. Переживаючи ці проблеми віртуально, через персонажів, людина глибше розуміє моральні засади та приймає етичні рішення. Крім того, знайомство з різними точками зору сприяє розвитку культурної компетентності та емпатії по відношенню до людей з різних верств суспільства та систем переконань, що сприяє формуванню більш інклюзивного та співчутливого суспільства.

Спостерігається, що «для молодіжної аудиторії читачів, безумовно, популярною є література розважального характеру – детективи, романи про кохання та фантастика. Це обумовлено віком і притаманним йому максималізмом. Але, якщо кілька років тому бібліотекарі бачили, що молодих читачів цікавила більше сучасна зарубіжна проза переважно через актуальність тем, то останнім часом спостерігається тенденція всплеску інтересу до сучасної української художньої літератури. До неї увійшло нове покоління письменників, які пишуть про молодь і для молоді» [2]. Є багато гідних перекладів творів світової літератури – саме на них необхідно сфокусувати увагу молоді. Популяризації такої літератури допомагають книжкові виставки, актуальні особисті бесіди з читачами тощо. Тепер для молодих читачів на передній план виходять твори сучасних українських авторів. Вони є найбільш затребуваними в теперішній час. Наприклад, Ю. Андрухович, С. Жадан, О. Забужко, Ю. Іздрик, Ю. Винничук, М. Матіос, Л. Дереш, М. Соколян, Т. Малярчук, І. Роздобудько, А. Любка, А. Курков, Т. Прохасько, Н. Сняданко, М. Кідрук та ін.

З найпривабливіших рис літератури є «актуальність, модність, відповідність часові. Відповіді на запити часу є важливим критерієм для вибору художньої літератури молоддю. Специфіка сучасної української літератури, з точки зору молодих читачів, полягає в тому, що вона молода, актуальна, цікава, частково – епатажна, частково – традиційна» [3].

Загалом молодіжна читацька аудиторія – нечисленне, але вдячне «поле» для поширення творів сучасних українських авторів, бо є відкритим для сприйняття інновацій та експериментів, якими характеризується українська літературна продукція останніх 25 років.

Важливішим чинником читацького вибору молоді тієї чи іншої художньої літератури є, перш за все, сучасність літератури. Ця тенденція яскраво проявилася після повномасштабного вторгнення в Україну. Студентів все більше цікавлять сучасні твори українських авторів. Також майже завжди постерігається вибір україномовної літератури, що є дуже знаковим.

Взагалі, «українська художня література має тенденцію перетворення від «національної» на глобальнішу. Можна припустити, що на цьому шляху українська художня література, написана в період державної незалежності, поступово ставатиме більш цікавою, модною та матиме більше прихильників серед молоді» [4; 5].

Розширення жанрового розмаїття художніх текстів, орієнтованих на різні групи читачів сприятиме поширенню української літератури у культурному просторі. Крім того, читання українською мовою зарубіжних текстів тими читачами, що не є прихильниками саме українських авторів, може надихнути їх на пошук літератури цікавої тематики та жанрів саме у полі вітчизняної художньої літератури.

«Оскільки у сучасній українській літературі вже є деякі автори, які, відповідно до читацьких оцінок, успішно представляють глобальні – європейський і світовий – тренди в українській художній літературі, то цілком вірогідно, що чимдалі частіше українська література ставатиме однією з улюблених для українських читачів» [6].

Нині виникнення великої кількості художньої есеїстики, художніх прозових та поетичних – текстів, зосереджених на описові поточних соціально-політичних подій свідчить про те, що ринок наповнюється текстами, тематично й стилістичними відмінними від попередніх, з акцентами на «реалістичності» і «сучасності», що, в свою чергу, уможливорює залучення до читання новітньої української літератури ширших читацьких кіл.

Сучасний етап розвитку української держави – чи не один із найскладніших в усій історії. Війна суттєво вплинула на сприйняття сьогодення. Кожен із нас може простежити крах попередніх уявлень про життя, кардинальних ідеологічних концепцій нашого суспільства. На зміну звичним стереотипам приходять нові, які адекватно сприймаються далеко не всіма. Спостерігається гостра соціальна боротьба практично в усіх сферах нашого життя. Природно, що все це відбивається на психічному та моральному стані кожного індивіда, у тому числі й молоді – по-особливому чутливої та вразливої частини суспільства.

Варто зазначити, що художня література постає потужним каталізатором особистісного зростання, надаючи безліч переваг: від підвищення емоційного інтелекту та творчих здібностей до зняття стресу та самовираження. Занурюючись у світ вигаданих історій, люди можуть розширити своє розуміння людського досвіду, розвинути співчуття та співчуття та вирушити у шлях самопізнання та зростання. Саме з урахуванням всього вищезначеного включення художньої літератури у модель особистісного зростання може призвести до глибоких змін та збагачення життєвого досвіду.

Список використаних джерел

1. Молчанова С. Роль бібліотеки ВНЗ у формуванні ціннісних орієнтирів молоді в нових умовах. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2015. № 1. С. 39–43.
2. Костенко А. Створення регіональних «літературних світів» як перспективний напрямок бібліотечної роботи з молоддю. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2020. № 3. С. 23–25.
3. Мороз А. Майбутня бібліотека очима сучасної молоді. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2021. № 2. С. 6–7.
4. Рабаданова Л. Діяльність бібліотек для юнацтва та молоді по реалізації цілей сталого розвитку в Україні. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2017. № 2. С. 31–32.
5. Кісельова О. Бібліотека для молоді: формати, неформати, платформи можливостей. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2020. № 3. С. 28–29.
6. Тягло К. Образ та статус новітньої української літератури : сприйняття молодих читачів. *Młodzież w Europie Środkowej i Wschodniej*. *Studia Socjologiczne*. № 1(3). С. 113–125. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/12830/>

Ключові слова: бібліотечна діяльність, популяризація читання, художня література, особистісний розвиток.
Keywords: library activity, popularization of reading, fiction, personal development.

Петренко Олена Сергіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач відділу читальних залів наукової бібліотеки

Фоміна Світлана Олегівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач сектору відділу читальних залів наукової бібліотеки

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КОРИСТУВАЧАСТУВАЧІВ, ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ

В сучасному інформаційному суспільстві актуальним залишається питання інформаційної культури особистості, яка формується впродовж усього життя людини. На жаль, сьогодні